

Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка
Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. декана факультету іноземної та слов'янської філології

Н.І. Кириленко

30 серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА»

галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність: 014 Середня освіта. Мова та література (російська)

освітня-програма: Середня освіта (Російська мова та зарубіжна література)

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземної та
слов'янської філології

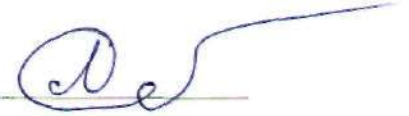
30 серпня 2019 р.

Голова _____
Семенов О. М., доктор педагогічних
наук, професор

Робоча програма навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна»
розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови і літератури
Протокол № 1 від «30» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри

Семенов О.М., доктор педагогічних наук, професор

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
2-й		2-й	
Семестр			
3-й		3-й	
Лекції			
12 год.		4 год.	
Практичні, семінарські			
20 год.		6 год.	
Лабораторні			
0 год.		0 год.	
Самостійна робота			
84 год.		108 год.	
Консультації:			
4 год.	2 год.		
Загальна кількість годин – 120	Вид контролю: екзамен		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Основною метою навчальної дисципліни є формування цілісної системи знань іноземних студентів про українську мову, збагачення їх словникового запасу, розвиток усного й писемного, монологічного та діалогічного мовлення, удосконалення вмій та навичок з усіх видів мовленнєвої діяльності (читання, письмо, аудіювання та говоріння) науково-навчальної та соціально-культурної сфери спілкування.

Основними завданнями курсу є:

- навчити студентів користуватися різноманітними засобами української мови на основі практичного засвоєння основних мовних і мовленнєвих понять, визначень та правил;
- забезпечити засвоєння норм української літературної мови;
- сформуванню українознавчу компетенцію.

Відповідно до завдань, що поставлено, навчання української мови як іноземної повинно забезпечити мовленнєву діяльність студентів у сфері побутового, культурного, професійного та ділового спілкування.

У результаті засвоєння навчального матеріалу дисципліни здобувач вищої освіти повинен оволодіти:

Загальними компетентностями:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 4. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до усної та письмової комунікації засобами державної, російської та іноземної мови.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фаховими компетентностями:

ФК 6. Здатність вільно й гнучко використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну компетенцію в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовленнєвої поведінки в різних комунікативних контекстах.

ФК 7. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною, російською та іноземною мовами.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Зміст курсу тісно пов'язаний з вивченням дисциплін «Історія та культура України» та «Фольклор».

3. Результати навчання за дисципліною

Знання	ПРЗ 7. Знати мовні норми, особливості функціонування мовних одиниць у різних типах дискурсу, специфіку використання мовних засобів у різних сферах комунікації.
Уміння	ПРУ 5. Використовувати мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування для розв'язання комунікативних завдань у суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя, ПРУ 6. Створювати тексти професійного змісту державною та російською мовами, перекладати тексти зі спеціальності з мови, що вивчається, на рідну і навпаки, а також редагувати тексти.
Комунікація	ПРК 1. Здатність вільно спілкуватися державною, російською та іноземною мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної комунікації. ПРК 2. Володіння основами професійної культури, культурою мовлення, мовленнєвим етикетом, що є передумовою ефективності професійної та особистісної комунікації, усвідомлення необхідності систематично поповнювати свої комунікативні знання й вдосконалювати професійні навички.
Автономія і відповідальність	ПРА 3. Здатність навчатись упродовж життя і вдосконалювати набуту під час навчання кваліфікацію із значним ступенем автономії.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання відповідно до Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка.

Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою, за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності.

Основними критеріями оцінювання знань бакалаврів з курсу «Українська мова як іноземна» є:

- 1) характер і якість самостійної підготовки студента до заняття;
- 2) ступінь усвідомлення навчального матеріалу, розуміння того, про що повідомляється;
- 3) повнота, правильність і точність відповіді;
- 4) наявність прикладів (ілюстрацій) до названих положень, визначень;
- 5) уміння застосовувати набуті знання у стандартних і нестандартних ситуаціях; безпомилкове (відповідно до вимог) виконання практичного завдання;
- 6) мовленнєве оформлення відповіді, уміння донести інформацію до свідомості інших;
- 7) дотримання в усному мовленні норм української літературної мови.

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100 балів	<p>Студент виявляє глибокі знання мовної системи, усвідомлено їх застосовує під час коментування, пояснення мовних явищ та фактів; з'ясовує причинно-наслідкові зв'язки у виявленні мовних закономірностей та законів; самостійно здобуває знання, опрацьовуючи основну і додаткову літературу; використовує знання під час розв'язання пізнавальних завдань.</p> <p>Виконує вправи найвищої складності, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, аргументує власні дії, подає поширені коментарі до лінгвістичних явищ, не припускаючись помилок; спирається на знання різних концепцій та підходів до тлумачення мовних фактів і закономірностей.</p>
82-89 балів	<p>Студент володіє основним теоретичним матеріалом: знання засвідчують оволодіння основною навчально-науковою літературою, але не виявляють ознайомлення з додатковою літературою; демонструє широку лінгвістичну компетенцію.</p> <p>Виконує основні види практичних завдань, але не завжди правильно пояснює власні дії; виконує дії класифікаційного характеру, але допускає мовленнєві помилки в оформленні класифікаційних жанрів; не може пояснити вияву всіх лінгвістичних закономірностей; аналізує мовні явища.</p>
74-82 бали	<p>Студент володіє основним теоретичним матеріалом: знання засвідчують оволодіння основною навчально-науковою літературою, але не виявляють ознайомлення з додатковою літературою; демонструє широку лінгвістичну</p>

	<p>компетенцію, але не завжди її достатньо для пояснення причинно-наслідкових зв'язків у мовній системі.</p> <p>Виконує основні види практичних завдань, але не завжди правильно пояснює власні дії; виконує дії класифікаційного характеру, але допускає мовленнєві помилки в оформленні класифікаційних жанрів; не може пояснити вияву всіх лінгвістичних закономірностей; аналізує мовні явища, припускаючись поодиноких помилок.</p>
64-73 бали	<p>Студент має фрагментарний, та не завжди усвідомлений характер засвоєної інформації; наводить приклади з лекцій та підручників, не застосовує знання у нових умовах; у процесі коментування спирається лише на знання, здобуті під час колективної роботи.</p> <p>Виконує основні вправи, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, але виконує дії лише за аналогією; коментує мовні явища, але припускається помилок; у мовленні наявні недоліки.</p>
60-63 бали	<p>Студент має фрагментарний, та не завжди усвідомлений характер засвоєної інформації; не застосовує знання у нових умовах; у процесі коментування спирається лише на знання, здобуті під час колективної роботи.</p> <p>Виконує основні вправи, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, але виконує дії лише за аналогією; коментує мовні явища, але припускається значних помилок; у мовленні наявні недоліки.</p>
35-59 балів	<p>Студент слабо володіє теоретичним матеріалом, що зумовлено недостатнім опрацюванням навчально-наукової літератури: не володіє термінологією, помиляється у процесі формування визначень, не може навести приклади.</p> <p>Відчуває труднощі під час виконання простих вправ; допускає помилки у виявленні мовних одиниць, визначенні їх структури, семантики та функцій; помиляється у визначенні категоріальних властивостей.</p>
1-34 бали	<p>Студент не володіє теоретичним матеріалом: не володіє термінологією, помиляється у процесі формування визначень, не може навести приклади.</p> <p>Відчуває труднощі під час виконання простих вправ; допускає значні помилки у виявленні мовних одиниць, визначенні їх структури, семантики та функцій; робить значні помилки у визначенні категоріальних властивостей.</p>

5. Розподіл балів

Поточний контроль												Разом	Підсумковий контроль	Сума
Розділ 1		Розділ 2						Розділ 3						
Т 1.1	Т 1.2	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4	Т 2.5	Т 2.6	Т 3.1	Т 3.2	Т 3.3	Т 3.4			
Поточний контроль												36	25	100
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
Самостійна робота												39		
4	4	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби діагностики результатів навчання

Усне опитування, практичні завдання, тестові завдання, поточний контроль, контрольна робота, екзамен.

7. Програма навчальної дисципліни

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ФОНЕТИКА. ГРАФІКА

ТЕМА 1.1. Фонетичні норми української мови.

Звуки і букви. Голосні та приголосні звуки. Норми вимови голосних та приголосних фонем української мови. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв.

ТЕМА 1.2. Поняття та правила української орфографії.

Норми українського правопису. Вживання м'якого знака та апострофа. Спрощення, подвоєння та подовження приголосних. Чергування голосних і

приголосних звуків. Вживання великої букви. Правопис складних слів. Написання слів іншомовного походження. Складоподіл. Правила переносу слів з рядка в рядок, технічний перенос. Загальноприйняті скорочення; графічні скорочення звань і посад, назв місяців, днів тижня, років.

РОЗДІЛ 2. ЛЕКСИКОЛОГІЯ. МОРФОЛОГІЯ

ТЕМА 2.1. Лексичне багатство української мови.

Лексичне значення слів. Однозначні та багатозначні слова. Пряме й переносне значення слів. Закони сполучуваності слів. Синоніми, омоніми, антоніми. Українська фразеологія.

ТЕМА 2.2. Будова слова.

Значущі частини слова. Словотвір. Основні способи словотворення в українській мові.

ТЕМА 2.3. Іменник, прикметник, займенник як частини мови.

Іменник як частина мови. Іменники власні, загальні, істоти й неістоти. Рід і число іменників. Відмінювання іменників. Форми іменників – назв осіб за трудовою діяльністю, соціальним статусом, національною належністю, родинними стосунками, місцем проживання; назви мешканців населених пунктів України. Клична форма іменників як самобутня морфологічна ознака української мови. Географічні назви: правопис, відмінювання, узгодження з номенклатурними словами. Прізвища: правопис, відмінювання, наголошування. Прикметник як частина мови. Значення й морфологічні ознаки прикметників. Розряди прикметників за значенням. Відмінювання прикметників. Творення прикметників. Морфологічні ознаки займенника. Розряди займенників за значенням. Відмінювання займенників. Творення займенників.

ТЕМА 2.4. Числівник і прислівник як частини мови.

Числівник як частина мови. Розряди числівників за значенням. Норми вживання та відмінювання числівників. Поєднання числівників з іменниками. Нормативне наголошування числівників при словозміні. Вживання числівників на позначення дат. Прислівник як частина мови. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників.

ТЕМА 2.5. Дієслово та дієслівні форми.

Дієслово як частина мови. Види, часи та способи дієслів. Творення дієслів. Дієслівні форми. Творення та норми вживання активних і пасивних дієприкметників. Творення та норми вживання дієприслівників. Дієприкметниковий та дієприслівниковий звороти.

ТЕМА 2.6. Службові частини мови, норми їх використання.

РОЗДІЛ 3. СИНТАКСИС І ПУНКТУАЦІЯ

ТЕМА 3.1. Словосполучення.

Синтаксичні норми української мови. Словосполучення, їх будова і тип. Словосполучення, що розрізняються формою залежного слова в українській і російській мовах. Безеквівалентні словосполучення. Норми вживання прийменників у словосполученнях.

ТЕМА 3.2. Просте речення.

Види речень у сучасній українській мові. Розділові знаки в кінці

речення. Головні та другорядні члени речення. Однорідні, відокремлені члени речення, розділові знаки при них.

ТЕМА 3.3. Складне речення.

Типи складних речень. Складносурядне і складнопідрядне речення, правила їх написання. Безсполучникове складне речення. Складне речення з різними типами зв'язку. Способи відтворення чужого мовлення.

ТЕМА 3.4. Вимоги до усного і письмового мовлення.

Основні ознаки тексту. Зміст і будова тексту. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних типів, стилів, жанрів мовлення.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Конс.	Сам. р.		Лекції	Практ.	Конс.	Сам. р.
РОЗДІЛ 1. ФОНЕТИКА. ГРАФІКА										
Тема 1.1. Фонетичні норми української мови	14	2	2		10	9				9
Тема 1.2. Поняття та правила української орфографії	8	2	2		4	12	1	2	1	8
РОЗДІЛ 2. ЛЕКСИКОЛОГІЯ. МОРФОЛОГІЯ										
Тема 2.1. Лексичне багатство української мови	9		2		7	11	1	2		8
Тема 2.2. Будова слова	9			2	7	9				9
Тема 2.3. Іменник, прикметник, займенник як частини мови	9		2		7	10				10
Тема 2.4. Числівник і прислівник як частини мови	9		2		7	10				10
Тема 2.5. Дієслово та дієслівні форми	9		2		7	10				10
Тема 2.6. Службові частини мови, норми їх використання	11	2	2		7	10				10
РОЗДІЛ 3. СИНТАКСИС І ПУНКТУАЦІЯ										
Тема 3.1. Словосполучення	11	2		2	7	11	1			10
Тема 3.2. Просте речення	11	2	2		7	10		2		8
Тема 3.3. Складне речення	11	2	2		7	9			1	8
Тема 3.4. Вимоги до усного і письмового мовлення	9		2		7	9	1			8
Усього годин	120	12	20	4	84	120	4	6	2	108

Теми практичних (семінарських) занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Фонетичні норми української мови	2	
2	Поняття та правила української орфографії	2	2
3	Лексичне багатство української мови	2	2
4	Іменник, прикметник, займенник як частини мови	2	
5	Числівник і прислівник як частини мови	2	
6	Дієслово та дієслівні форми	2	
7	Службові частини мови, норми їх використання	2	
8	Просте речення	2	2
9	Складне речення	2	
10	Вимоги до усного і письмового мовлення	2	
	УСЬОГО ГОДИН	20	6

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Вальченко І. В., Прилуцька Я. М. Ласкаво просимо!: Навчальний посібник з української мови для іноземних учнів підготовчого факультету. Частина І. Харків : ХНАМГ, 2010. 387 с.
2. Вальченко І. В., Прилуцька Я. М. Ласкаво просимо!: Навчальний посібник з української мови для іноземних учнів підготовчого факультету. Частина ІІ. Харків : ХНАМГ, 2011. 305 с.
3. Чистякова А. Б., Селіверстова Л. І., Лагута Т. М. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2006. 524 с.
4. Зайченко Н. Ф., Воробйова С. А. Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення. Київ : Знання України, 2004.
5. Космакова-Братушенко Г. Д. Українська мова для іноземців. Одеса, 2000.
6. Тематичні діалоги для розвитку усного мовлення на початковому етапі навчання української мови як іноземної / Укл. Н. Станкевич. Львів, 2000.
7. Терлак З., Сербенська О. Українська мова для початківців. Львів: Світ, 2000.

Додаткові:

1. Антоненко-Давидович Б.Д. Як ми говоримо. 5-е вид., перероб. і доп. Київ: Книга, 2010. 252 с.
2. Богдан С.К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність. Київ: Рідна мова, 1998. 476 с.
3. Ботвина Н.В. Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділової комунікації: Навчальний посібник. Вид. 2-ге, доп. та перероблене. Київ: АртЕк, 2002. 208 с.
4. Васенко Л.А., Дубічинський В.В., Кринець О.М. Фахова українська мова: Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 272 с.
5. Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради: Навч. посібник. 2-ге вид., стереотип. Київ: Либідь, 2001. 240 с.
6. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2006. 291 с.

Інформаційні ресурси:

1. www.mova.info
2. www.pereklad.kiev.ua
3. www.pravopys.net
4. www.r2u.org.ua
5. www.rozum.org.ua
6. <http://rodovyi-vidminok.wikidot.com/>
7. <http://www.madslinger.com/mova/pravopys-2007/>
8. <http://nepravylno-pravylno.wikidot.com/>
9. <http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/>